

RTU studiju kurss "Paliatīvā aprūpe"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0335
Nosaukums	Paliatīvā aprūpe
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītbspēks	Svetlana Lanka - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss „Paliatīvā aprūpe” sniedz zināšanas par sociālā darba specifiku paliatīvās aprūpes jomā, akcentējot starpdisciplināru pieeju, emocionālo atbalstu pacientiem ar dzīvību ierobežojošām slimībām un viņu tuviniekiem. Kurss iepazīstina ar paliatīvās aprūpes filozofiju, sociālā darbinieka lomu, ētikas un cilvēktiesību jautājumiem, kā arī sērošanas procesa atbalsta mehānismiem. Īpaša uzmanība veltīta komunikācijas prasmēm, kultūras aspektiem un praktiskai rīcībai sarežģītās dzīves situācijās. Kursa laikā studenti analizē reālās situācijas, apgūst empātiskas saskarsmes prasmes un izprot, kā veidot ilgtspējīgu palīdzības sistēmu paliatīvās aprūpes klientiem.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Kursa mērķis (kompetencēs balstīts): Attīstīt studentu profesionālās un sociālās kompetences sociālajā darbā paliatīvās aprūpes jomā, veicinot spēju sniegt empātisku, ētisku un starpdisciplināri saskaņotu atbalstu personām ar dzīvību ierobežojošām saslimšanām un viņu tuviniekiem. Kursa uzdevumi (izteikti kā sasniedzamās prasmes un kompetences): Zināšanu kompetence Analizēt paliatīvās aprūpes būtību, principus un pieejas, sasaistot tos ar sociālā darba teorijām un vērtībām. Izprast nacionālo un starptautisko normatīvo regulējumu un ētiskos aspektus paliatīvajā aprūpē Profesionālā kompetence Plānot un īstenot sociālā darba intervences paliatīvās aprūpes klientiem un viņu ģimenēm. Izvērtēt klienta biopsihosociālo situāciju un sniegt piemērotu atbalstu krīzes un sērošanas situācijās. Sadarbības kompetence Efektīvi sadarboties starpdisciplinārā komandā, apzinoties sociālā darbinieka lomu un atbildību paliatīvās aprūpes procesā. Veidot profesionālas attiecības ar klientiem, kolēģiem un institucionālajiem partneriem, ievērojot konfidencialitāti un profesionālo ētiku. Komunikācijas un kultūrajūtības prasmes Pielietot empātisku un atbalstošu komunikāciju ar cilvēkiem smagās un terminālās situācijās. Atpazīt un respektēt kultūras, reliģiskās un individuālās atšķirības klientu pieredzē un vajadzībās. Refleksīvā un attīstības kompetence Kritiski izvērtēt savu profesionālo rīcību un emocionālo ietekmi darbā ar paliatīvās aprūpes klientiem. Attīstīt spēju reflektēt par zaudējuma, ciešanu un nāves nozīmi sociālā darbinieka praksē.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi Patstāvīgais darbs ir būtiska studiju procesa sastāvdaļa, kas nodrošina teorētisko zināšanu padziļināšanu, praktisko prasmju attīstību un refleksīvas domāšanas veicināšanu. Studenti tiek aicināti izmantot patstāvīgo darbu, lai sagatavotos kontaktstundām, analizētu reālus gadījumus, izstrādātu nelielus pētnieciskus vai refleksīvus darbus, kā arī attīstītu profesionālo domāšanu. Patstāvīgā darba formas: Literatūras un normatīvo dokumentu studēšana Gadījumu analīze un risinājumu izstrāde Sagatavošanās diskusijām un grupu darbam semināros Piemēri patstāvīgajiem uzdevumiem: Refleksīvs raksts (1000–1500 vārdi) par tēmu: „Sociālā darbinieka emocionālā līdzdalība paliatīvās aprūpes procesā”. Gadījuma analīze: izvērtēt klienta situāciju un izstrādāt atbilstošu sociālā darba rīcības plānu. Prezentācija grupā: sagatavot uzstāšanos par starpdisciplinārās sadarbības modeļiem paliatīvajā aprūpē. Likumu un ētisko normu analīze: izstrādāt īsu komentāru par vienu normatīvo aktu vai ētisko dilemmu, kas attiecināma uz darbu ar termināli slimiem cilvēkiem. Novērtēšana: Patstāvīgais darbs tiek vērtēts, ņemot vērā satura kvalitāti, refleksijas dziļumu, spēju integrēt teoriju ar praksi, kā arī prasmi analizēt un formulēt profesionālus secinājumus.

Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Roga-Vailza, V., Ozola, I., & Apine, E. (Red.). (2021). Sociālais darbs ar gadījumu. Teorija praksē. Rīga: Latvijas Republikas Labklājības ministrija 2. Roga-Vailza, V., Ozola, I., & Apine, E. (Red.). (2021). Sociālais darbs ar gadījumu. Prakse teorijā. Rīga: Latvijas Republikas Labklājības ministrija, AC Konsultācijas 3. Sociālā darbinieka profesijas standarts (2020) 4. Latvijas sociālo darbinieku Ētikas kodekss (2020). Pieejams https://www.lm.gov.lv/lv/latvijas-socialo-darbinieku-etikas-kodeks 5. Paliatīvā aprūpe (2019). Pieejams https://www.talakizglitiba.lv/sites/default/files/2020-01/148_Paliat%C4%ABv%C4%81%20apr%C5%ABpe.pdf 6. Bērnu paliatīvās aprūpes klīniskās vadlīnijas. Pieejams https://www.vmnvd.gov.lv/lv/bernu-paliativas-aprupes-kliskas-vadlinijas Papildu / Additional: 1. Monro, B. (1999). Social work in palliative care // Oxford textbook Of Palliative medicine / Edited by Double D., Hanks G.W.C., McDonald N. - Oxford University Press 2. Kulbergs, J.(2001). Dinamiskā psihiatrija. Rīga, Jumava 3. Majore-Dūšele I. (2016). Konsultēšanas un psihoterapijas teorija un prakse. Rīga, Zvaigzne AB Citi informācijas avoti / Other sources of information: Raksti krājumos: Interneta resursi/Internet resources: 1. Latvijas Republikas Saeima (1997). Ārstniecības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/44108-arstniecibas-likums 2. Latvijas Republikas Saeima (1998). Bērnu tiesību aizsardzības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums 3. Latvijas Republikas Saeima (2002). Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/68488-socialo-pakalpojumu-un-socialas-palidzibas-likums 4. Ministru Kabinets (2017). Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/291788-prasibas-socialo-pakalpojumu-sniedzjiem 5. Ministru Kabinets (2017). Noteikumi par psihosociālās rehabilitācijas pakalpojumu paliatīvā aprūpē esošiem bērniem un viņu ģimenes locekļiem. Pieejams https://likumi.lv/ta/id/296009-noteikumi-par-psihosocialas-rehabilitacijas-pakalpojumu-paliativa-aprupe-esosiem-berniem-un-vinu-gimenes-locekliem 6. Bērnu paliatīvā aprūpe. https://www.palliative.lv/ 7. Sistēmiskā teorija psihosociālajā konsultēšanā, pieejama http://socialaisdarbs.blogspot.com/p/normal-0-false-false-false-lv-x-none-x_92.html 8. Paliatīvās aprūpes ilgums pirms nāves starptautiskajā praksē: sistemātisks pārskats un meta-analīze. Autori: Roberta I. Jordan, Matthew J. Allsop, Yousuf ElMokhallati, Catriona E. Jackson, Helen L. Edwards, Emma J. Chapman, Luc Deliens, Michael I. Bennett Žurnāls: BMC Medicine, 2020 Pieejams: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33239021/
Nepieciešamās priekšzināšanas	Sociālā likumdošana, darbs ar individu

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Ievads paliatīvajā aprūpē Paliatīvās aprūpes definīcija, mērķi un principi Atšķirības starp ārstēšanu, paliatīvo un hospisa aprūpi Paliatīvās aprūpes attīstība Latvijā un pasaulē	4	8	2	10
Sociālā darbinieka loma paliatīvajā aprūpē Profesionālās kompetences un uzdevumi Sociālā darbinieka vieta starpdisciplinārā komandā Sociālā atbalsta plānošana un dokumentēšana	4	8	2	10
Biopsihosociālais skatījums uz pacientu Klienta vajadzību holistiska izvērtēšana Hronisku, dzīvību ierobežojošu slimību ietekme uz cilvēku un ģimeni Darbs ar klienta resursiem un funkcionālo stāvokli	4	8	2	10
Komunikācija un saskarsme ar klientiem un ģimenēm Empātiska un emocionāli atbalstoša komunikācija Saskarsme ar klientiem dažādās slimības fāzēs Kultūrsensitīva pieeja un reliģiskie aspekti	4	8	2	10
Ētiskie un juridiskie aspekti Sociālā darbinieka ētikas principi paliatīvās aprūpes kontekstā Lēmumu pieņemšana un klienta autonomija Bērnu un pieaugušo tiesības, informētības un piekrišanas jautājumi	4	8	2	10
Sērošana un zaudējuma pieredze Sēru procesi, posmi un individuālās reakcijas Atbalsts tuviniekiem pirms un pēc nāves Sociālā darbinieka loma pēc klienta nāves (aftercare)	4	6	2	10
Darbs ar bērniem paliatīvajā aprūpē Bērnu paliatīvās aprūpes specifika Ģimenes atbalsta aspekti un komunikācija ar bērnu Starpinstitucionālā sadarbība (izglītība, veselība, sociālie dienesti)	4	6	2	6
Praktiskie modeļi un labās prakses piemēri Paliatīvās aprūpes modeļi Latvijā un pasaulē Gadījuma analīze un risinājumu izstrāde Refleksija par profesionālo lomu un emocionālajām robežām	4	0	2	2
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zina un izprot paliatīvās aprūpes pamatprincipus, mērķus un sociālā darba lomu aprūpes modelī. Prot analizēt klienta biopsihosociālo situāciju paliatīvās aprūpes kontekstā un identificēt piemērotas sociālā darba intervences. Spēj sniegt emocionālu un sociālu atbalstu personām ar dzīvību ierobežojošām saslimšanām un viņu ģimenēm. Spēj sadarboties starpdisciplinārā komandā, ievērojot profesionālo lomu sadalījumu un kopējo atbildību par klienta labklājību. Izprot un piemēro sociālā darba ētikas principus un cilvēktiesību ievērošanu darbā ar termināli slimiem cilvēkiem. Demonstrē prasmi reflektēt par emocionāli sarežģītām situācijām un savu profesionālo rīcību paliatīvās aprūpes procesā. Prot pielāgot komunikācijas stratēģijas, ņemot vērā klienta veselības stāvokli, kultūras īpatnības un ģimenes dinamiku. Prot analizēt tiesisko un institucionālo regulējumu, kas saistīts ar paliatīvo aprūpi un soc. darbinieka atbildību.	Tiek izmantotas formatīvās un summātīvās vērtēšanas metodes, kas ļauj novērtēt gan zināšanas, gan prasmes un attieksmi, īpaši akcentējot spēju pielietot teoriju praksē, analizēt situācijas un veikt refleksiju. Vērtēšanas metodes: Gadījuma analīze (rakstiski vai prezentācijas formā) Grupas darbs ar prezentāciju Mutiska ieskaite par teorētiskajiem aspektiem Aktīva dalība diskusijās, semināros Vērtēšanas kritēriji: Spēja precīzi definēt un skaidrot pamatjēdzienus, principiālu izpratni par paliatīvo aprūpi un sociālā darba lomu Analītiskās prasmes: Spēja pamatoti analizēt gadījumu, identificēt problēmas un piedāvāt piemērotus risinājumus

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Refleksīvs patstāvīgais darbs	30
Gadījuma analīze (rakstiski + prezentācijā)	25
Grupas darbs ar prezentāciju	20
Mutiska ieskaite	15
Aktīva līdzdalība semināros, diskusijās	10
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	